

[Socialministeren.]

ning gennem skolevæsenet i henhold til undervisningsministeriets cirkulære af 26. juni 1943 angående gennemførelse af de i folkeskoleloven givne bestemmelser om indretning af særundervisning af børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning. Cirkulæret foreskriver, at visse alvorligere talelidelser skal henvises til behandling efter forsorsloven.

Lovforslaget omhandler alene den undervisning, der gives efter forsorsloven. Baggrunden for forslaget er, at rammerne for undervisningen på statens institut for talelidende efterhånden er ved at blive sprængt. Der er en stadig stigende venteliste. 1. oktober 1953 var den steget til 1 204, og ventetiden er ofte 2 år eller mere.

For at komme ud over disse vanskeligheder har kommissionen ment, at et betydeligt større antal tilfælde end nu bør behandles lokalt af de privat praktiserende talelærere, således at man på statens taleinstitut koncentrerer sig om de særlig vanskelige tilfælde og tilfælde, hvor forudsætningerne for lokal behandling ikke er tilstede. De undersøgelser, kommissionen har ladet foretage for at belyse dette spørgsmål, peger i retning af, at det ud fra et talepædagogisk synspunkt ikke blot er muligt og forsvarligt, men — i en række tilfælde — også ønskeligt, at behandlingen foregår i nærheden af pågældendes hjem, så man undgår miljøforandring. At det er en lettelse for dem, der har arbejde, at de kan fortsætte hermed, så længe behandlingen står på, siger sig selv.

Den foreslåede decentralisering kan imidlertid ikke ske, uden at bestemmelsen i forsorslovens § 257 om, at det er kommunen, der betaler for den ambulante undervisning, ændres. I modsat fald kan det ikke forventes at undervisningen bliver effektiv. Kommunerne viser allerede nu efter den pågældende ordning en vis tilbageholdenhed med at betale den lokale undervisning, og hvis endnu flere patienter skal behandles ambulant, forstærkes dette forhold. Den nugældende ordning virker iøvrigt vilkårlig, da patienter, der bor i nærheden af statens institut i Hellerup eller instituttets afdeling i Aarhus, kan få gratis ambulant behandling uden hensyn til deres økonomiske forhold, medens de, der bor fjernere, enten må an-

bringes på instituttet eller henvises til ambulant behandling ved privat praktiserende talelærer eller ordblindelærer med det resultat, at de kun får denne undervisning gratis, hvis deres kommune skønner, at de er trængende.

Til støtte for, at staten overtager udgifterne ved den ambulante behandling, taler også, at det er staten, der aflastes for udgifterne ved decentraliseringen, og jeg vil minde om, at en lignende ordning er gennemført i henhold til loven af 27. januar 1950 om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre. Før denne lov var det også kommunerne, der i trangstilfælde skulle betale for de tunghøres undervisning i mund-aflæsning, hvis denne ikke kunne gives i henhold til reglerne i aftenskoleloven; men efter den nye lov har staten helt overtaget udgifterne.

Når der er tale om behandlingen af børn i skolealderen, opstår et særligt problem ved afgrænsningen af, hvad staten skal betale efter forsorsloven, og hvad kommunerne gennem skolevæsenet skal afholde. Reglerne i undervisningsministeriets cirkulære af 26. juni 1943 om særundervisning i folkeskolen er først obligatoriske for kommunerne fra 1. april 1958. Det bevirker, at der mange steder endnu ikke gives sådan undervisning i skolerne.

Gennemføres den foreslåede ændring af forsorsloven, som bygger på, at flere grupper af talelidende med fuldt udbytte kan behandles lokalt, må det samtidig betyde, at de skoler, der har etableret særundervisning for talelidende og ordblinde, kommer til at behandle flere tilfælde end før. Har skolen ingen særundervisning, må det blive staten, der kommer til at afholde udgiften efter forsorsloven, idet barnet henvises til behandling hos privat praktiserende talelærer. Derved kommer man ganske vist uden om den nuværende forskelsbehandling af børnene, men på den anden side kan dette indebære en fare for, at kommunernes interesse i at etablere særundervisning i skolerne svækkes. For at imødegå dette er det tanken, at socialministeriet i samarbejde med undervisningsministeriet skal sørge for, at det i hvert enkelt tilfælde, når der søges om støtte efter forsorsloven til behandling af talelidende eller ordblinde skolebørn, undersøges, om det ikke er muligt i stedet at